

ELŐTERJESZTÉS

a Képviselő-testület 2024. június 26-i ülésére,
valamint azt megelőzően a Kulturális Bizottság ülésére

Tárgy: Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi **Napirendi pont:**
Könyvtár, Gyűjtőköri Szabályzat módosítása
Előterjesztő: Diószegi Albert igazgató

Az előterjesztést nyilvános ülésen kell tárgyalni.
A határozat elfogadása egyszerű szavazattöbbséget igényel.

Tisztelt Képviselő-testület!
Tisztelt Kulturális Bizottság!

A Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtár Gyűjtőköri Szabályzata felülvizsgálatra került, mely alapján az előző, 2017-ben elfogadott szabályzathoz képest módosításokat születtek, melyek pontosítják a Városi Könyvtár állománygyűjtési feladatait. Az új szabályzat áttekinthetőbb, részletesebb.

A fentiek alapján kérem a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására!

Határozati javaslat

Halásztelek Város Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtár Gyűjtőköri Szabályzatának módosításait jóváhagyja.

Határidő: azonnal
Felelős: Szabó Tibor polgármester

Halásztelek, 2024. június 12.

.....
Diószegi Albert igazgató

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

.....
dr. Mészáros Zoltán Jegyző

A MÁRAI SÁNDOR KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNY ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZATA

A Gyűjtőköri szabályzat megalkotásának és elfogadásának célja, hogy meghatározza azokat az elveket, amelyek alapján a Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtár (továbbiakban: Könyvtár) gyűjteményszervezése történik. Tehát a könyvtári tudástár fejlesztésének keretét adja, rendelkezzen a fő- és mellék-gyűjtőkörről, meghatározza, hogy milyen tartalmi, formai, nyelvi jegyek figyelembevételével kerüljenek beszerzésre a különböző dokumentumtípusok. A szabályzat rendelkezik a külön gyűjtemény (helyismeret) gyarapításáról, a dokumentumok megőrzéséről.

A gyűjteményszervezés magában foglalja az állomány gyarapítását és tervszerű apasztását: a két, szervesen összetartozó tevékenység együttesen formálja, alakítja a Könyvtár állományát. A gyűjteményszervezés, illetve az állományalakítás a különféle könyvtári szolgáltatások alapja, elveit a könyvtár által ellátandó feladatok és konkrét használói igények határozzák meg. A Könyvtár általános gyűjtőkörű nyilvános közkönyvtár, alapvető feladatait a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló, többször módosított 1997. évi CXL. Törvény (a továbbiakban: Tv.) határozza meg. A Könyvtár további konkrét feladatait, szolgáltatásait az alábbi, a fenntartó által kibocsátott dokumentumok írják elő:

- Halásztelek Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az állam-háztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A.§-a alapján a Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtár Alapító Okirata (2020.11.10., PH/1719-7/20)
- Halásztelek Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által önkormányzati határozattal elfogadott és jóváhagyott Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtár Szervezeti és Működési Szabályzata. (95-2024.(V.29.) számú Képviselő-testületi határozat)

A Könyvtár a dokumentum állományának gyarapításakor figyelembe veszi Halásztelek város és környéke lakossága könyv-, és információs igényét, foglalkozási, képzettségi, korosztályi és anyanyelvi összetételét, érdeklődési körét. A hagyományos információhordozókön kívül nagy jelentőségre tesznek szert a számítógéppel olvasható információhordozók, az Interneten elérhető dokumentumok. Ugyanakkor a könyvtár hagyományos megőrző szerepének, olvasásra, önművelésre irányuló igények kiszolgálására, a könyv – és könyvtárhasználatra való nevelésnek elsődleges szerepet biztosít. Az állomány bővülését, fejlesztésének mértékét Halásztelek Város Önkormányzata által elfogadott éves költségvetés határozza meg.

Fő gyűjtőkör: minden ismeretágra kiterjedő általános gyűjtőkör.

A könyvtár válogatva gyűjti azokat a dokumentumokat, melyek jellemző módon mutatják be:

- a hazai könyvkiadásban megjelenő szak-, és szépirodalmat,
- a magyar nyelvű kézi- és segédkönyveket,
- a magyar nyelvű hírlapokat, folyóiratokat,
- a nem nyomtatásban megjelenő audiovizuális dokumentumokat.

Mellék-gyűjtőkör: helyismeret

A könyvtár kiemelten gyűjti Halásztelek és környékére, Pest vármegyére vonatkozó helyismereti anyagokat, minden dokumentumtípusra kiterjedően.

Dokumentumtípus szerint gyűjt:

- nyomtatott könyveket, folyóiratokat, hírlapokat és egyéb időszak kiadványokat
- audiovizuális, elektronikus dokumentumokat
- interneten elérhető helyismereti jelentőségű dokumentumokat

A gyűjtőkör részletezése

1. Szépirodalom

- A könyvtár a magyar klasszikus írók műveit teljességre törekvően szerzeményezi, kiemelve az újabb és összefoglaló műveket.
- A mai magyar irodalomból reprezentáló jellegű gyűjteményt alakít.
- A világirodalom legjobbjából gondos válogatással gyűjti az értékes műveket.
- A krimi és a fantasztikus irodalom köréből válogatással gyűjt az olvasói igényeknek megfelelően.

2. Szakirodalom

- Az alapvető, általános műveket gyűjti az egyes szakterületekről.
- Kiemelt témák: filozófia, vallás, pszichológia, szociológia, irodalomtudomány, magyar és egyetemes történelem.
- Helyismereti anyagot főleg Halásztelek és környékére, illetve Pest vármegyére vonatkozó dokumentumok tekintetében gyűjt.

3. Kézírkönyvtár

- Az általános és szaklexikonok, alapvető segédkönyvek, az egyes tudományterületek szaklexikonjai, összefoglaló történeti művek kerülnek gyűjtésre.

4. Pedagógiai gyűjtemény

- pedagógiai lexikonok, szótárak, fogalomgyűjtemények, összefoglalók; erősen válogatva 1-2 példány
- a nevelés és oktatás elméletével és gyakorlatával foglalkozó szakirodalom; válogatva 1-2 példány
- családjogi, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos jogszabályok, kiadványok; válogatva 1-2 példány
- oktatással, az iskola működésével és gazdálkodásával kapcsolatos jogszabályok és kiadványok; válogatva 1 pld.

- a helyi tantervekben meghatározott tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok, tanmenetek; teljességre törekedve, szaktanárral egyeztetve
- tanításhoz szükséges módszertani segédletek, feladatgyűjtemények, tesztkönyvek; válogatva, szaktanárral egyeztetve
- tartós tankönyvek igény szerint; válogatva, szaktanárral egyeztetve
- a továbbtanulást elősegítő pályaválasztási útmutatók, felvételi követelményeket tartalmazó kiadványok; teljességre törekedve 1-5 példány
- az iskola működésével kapcsolatos dokumentumok; teljességre törekedve 1 példány.

A felnőtt könyvtár gyűjtőköre

a) Magyar nyelven megjelenő szakkönyvekből a könyvtár teljességre törekedve gyűjti:

- Az általános művek területén az alap és általános lexikonokat, enciklopédiákat.
- A segédkönyvtári és tájékoztatási műveket, illetve a könyvtár és közművelődés átfogó dokumentumait.
- A filozófia, pszichológia, logika, etika, esztétika egyetemes és átfogó műveit.
- Vallás területén az egyetemes művelődés szempontjából fontos keresztény és nem keresztény egyházakat bemutató átfogó műveket.
- Társadalomtudományokból az átfogó jellegű, összegző munkákat, statisztikákat.
- A közgazdaságtudomány, a jog területén elsősorban az összegző, a gyakorlati szempontból fontos műveket.
- Nevelés, oktatás területén az átfogó munkákat.
- Néprajzi műveknél a magyarság szellemi és tárgyi értékeit bemutató átfogó munkákat, valamint a megyénkre és kistérségünkre vonatkozó dokumentumokat.
- Természettudományok minden területén (környezetvédelem, matematika, csillagászat, fizika, kémia, földtudományok) a korszerű ismereteket nyújtó, átfogó, népszerű ismeretközlő munkákat.
- Alkalmazott tudományok területén (orvostudomány, technika, mezőgazdaság, háztartás, szervezés, nyomdászat, közlekedés, vegyipar, élelmiszeripar, könnyűipar,

barkácsolás, számítástechnika, építőipar) az általános érdeklődésre számot tartó, keresett, ismeretterjesztő műveket.

- Művészetek területén a nagy művészeti korszakok és művészeti ágak összefoglaló, általános ismereteket nyújtó dokumentumait.
- Sport területén egy – egy sportág általános összefoglalását.
- Nyelv és irodalom területén a népszerű összegzéseket, nyelvhelyességre, helyesírásra vonatkozó műveket, valamint irodalomtörténeti, életrajzi munkákat. Hazai és más országok irodalmának, valamint a külföldön élő magyar nemzetiségek irodalmának összefoglalásait. A kortárs magyar és külföldi írónemzedéket bemutató műveket.
- Földrajzi művekből a természetföldrajzi és gazdaságföldrajzi monográfiákat, egy – egy kontinensre, régióra, országra vonatkozó leírásokat, átfogó kalauzokat.
- Történelmi témában a magyar és egyetemes történelem valamennyi alapvető monográfiáját, egy – egy időszak feldolgozását.
- A városunkra és kistérségünkre vonatkozó írott és nyomtatott dokumentumokat.

b) Magyar nyelven megjelenő szakkönyvekből, adatbázisokból a könyvtár válogatva gyűjti:

- Bibliográfiákat, évkönyveket, adattárakat.
- A filozófia, pszichológia, logika, etika, esztétika, vallás témakörének speciális könyveit, történeti feldolgozásait.
- Az Európai Unióról és országairól szóló ismeretterjesztő műveket.
- A társadalomtudományok, természettudományok, nyelvészet, irodalom, művészetek területéhez tartozó részletes feldolgozásokat, speciális könyveket, történeti átfogó kézikönyveket.
- Az alkalmazott tudományok közül a felhasználói és gyakorlati kézikönyveket.
- Útikönyvek közül Európa országait, világvárosait, az országot és városait, tájait, megyéit, kistérségünket bemutató információs szakkönyveket, útleírásokat, turistatérképeket és atlaszokat.
- A magyar és egyetemes történelem feldolgozásait.

c) Magyar nyelven megjelenő szépirodalmi könyvekből a könyvtár teljességre törekedve gyűjti:

- A magyar és a világirodalom klasszikus íróinak műveit.

- A városban és környékén élt és élő írók és költők szépirodalmi munkáit.

d) Magyar nyelven megjelenő szépirodalmi könyvekből az intézmény válogatva gyűjti:

- A kortárs magyar és külföldi írók műveit
- Idegen és eredeti nyelven magyar és világirodalmi klasszikusnak számító, népszerű irodalmi alkotásokat.

A könyvtári állomány kialakításának szempontjai:

1. *A kézikönyv olvasótermi állomány* kialakításának fő szempontja, hogy minden témakörben és tudományágban legyen szaklexikon vagy enciklopédia, alapvető kézikönyv, a témához kapcsolódó országos vagy megyei statisztikai évkönyv, adattár, vagy a tudományág történetét feldolgozó, összefoglaló mű.
2. *Segédkönyvtári állomány* kialakításának fő szempontja, hogy az intézmény beszeresse a könyvtáros mindennapi munkájához szükséges eszközöket, feldolgozó és tájékoztató műveket, könyvtári munka kézikönyveit, módszertani kiadványait.
3. *Időszaki kiadványok* gyűjtőköre az általános gyűjtőkörhöz igazodik. Napilapokból a könyvtár gyűjti a megyei napilapot és időszakosan megjelenő helyi lapokat. Folyóiratokból gyűjti az olvasói igény szerint az információ értékű lapokat, illetve az igénybevétel szerint mindazokat a képeslapokat, amit az olvasók keresnek.
4. *Helyismereti gyűjtemény* kialakítása érdekében a könyvtár gyűjti mindazokat a dokumentumokat, melyek Halásztelek város és vonzáskörzetére vonatkozóan információt tartalmaznak, földrajzi tartalmi, kronológiai és formai szemponttól függetlenül.

Formai szempontból ezek lehetnek:

- könyvek
- időszaki kiadványok
- lapkivágatok
- szakdolgozatok
- tanulmányok

- naplók
- jegyzőkönyvek
- kis és aprónyomtatványok
- meghívók
- térképek
- fotók
- idegenforgalmi kiadványok
- képeslapok
- CD- k, DVD-k.

5. *Zenemű gyűjtemény* kialakítása érdekében a könyvtár gyűjti a komolyzene, népzene, könnyűzene témakörbe sorolható könyveket.

A Gyermekkönyvtár gyűjtőköre

a) *Teljességre törekedve gyűjti az olvasótermi állományba az ifjúság számára íródott* általános és szaklexikonokat, gyermekenciklopédiákat, egyes tudományágak összefoglaló műveit, kézikönyveit.

b) *Az ifjúság számára íródott magyar nyelvű szakkönyvek közül válogatva gyűjti a* tudományágak minden területéről mindazokat a kézikönyveket, ismeretterjesztő műveket, amelyek a gyerekek érdeklődését felkeltheti, tanulmányaikat, iskolai előmenetelüket elősegíti.

c) *Teljességre törekedve gyűjti az ifjúság számára íródott magyar és világirodalom* klasszikusainak számító szépirodalmi műveket, antológiákat, kötelező olvasmányokat.

d) *Válogatva gyűjti a kortárs gyermek és ifjúsági kiadványokból az értékesnek és* fontosnak vélt magyar és világirodalmi alkotások közül a képes és mesekönyveket, ifjúsági regényeket, verseket, színműveket, gyűjteményes köteteket.

e) *Folyóiratok közül gyűjti a magyar gyermeklapok közül a nívósabbakat, amelyek a* gyermekek érdeklődésére számot tarthatnak.

A képeskönyvek gyors elhasználódása miatt folyamatos pótlás szükséges. A képes ismeretterjesztő kiadványok iránti nagy igény miatt lényeges a példányszám növelése. A régi kiadású, elhasználódott kiadványok nem vonzzák a gyermekolvasókat, ezért a klasszikusokból is az újabb kiadások beszerzésére kell törekedni.

Ajándékba kapott könyvek kezelése

A könyvtár kiadóktól, a Nemzeti Kulturális Alaptól és magánszemélyektől rendszeresen kap könyveket ajándékba. A könyvtár ezeket a könyveket abban az esetben veszi állományába, amennyiben még nem rendelkezik vele, illetve a meglévő példány minősége – száma már nem megfelelő, vagy egyéb okból indokolt, hogy az állomány részévé váljon. Az állományba vételre nem megfelelő könyveket a Könyvtár tovább ajándékozza, illetve mindenki számára ingyenesen hozzáférhető módon kihelyezi.

Állományapasztás

Az állományapasztásra, az állományból való törlésre vonatkozó jogi szabályozást a 3/1975. (VIII.17.) KM-PM rendelet határozza meg. Ennek értelmében a dokumentumokat az alábbi címen lehet törölni a nyilvántartásból:

- selejtezés (ha dokumentum már alkalmatlanná válik a rendeltetésszerű használatra, pl.: rongálódott, elavult, fölös példány, csökkent iránta a kereslet)
- egyéb ok (elháríthatatlan esemény, bűncselekmény, pénzben megtérített követelés, behajthatatlan követelés, hiány)

Az állományból való kivonásra szánt dokumentumokról törlési jegyzék készül. A törlés tényét az egyedi és csoportos nyilvántartásban jelölni kell, valamint a dokumentum bibliográfiai rekordjait az adatbázisban módosítani kell. Az állományalakítás szerves részét képezi az elavult, feleslegessé vált, illetve a fizikailag elhasználódott dokumentumok folyamatos kivonása.

Az állomány védelme

Cél, az intézményben olyan feltételeket biztosítani, intézkedéseket és tevékenységeket fogantatni, amelyek lehetővé teszik, és elősegítik, a könyvtárban lévő dokumentumok hosszú távú használhatóságát és állapotának megőrzését a jövő számára.

Az állományvédelemnek két fő területe a megelőző és a helyreállító tevékenység.

- *A megelőző tevékenység célja:* a dokumentumok állapot romlásának megakadályozása vagy a romlás ütemének lassítása, valamint olyan biztonsági feltételek megteremtése, ami a dokumentumok eltűnését, elvesztését megakadályozza az állapotuktól függetlenül.
- *A helyreállító – javító tevékenység feladata,* hogy az elhasználódott, megrongálódott állapotú, feltétlen megőrzésre szánt dokumentumokat kijavítsa, restaurálja.

Állományvédelmi szempontból a dokumentumokat 4 csoportba sorolhatjuk:

1. A kifogástalan állapotú dokumentumok esetében a feladat az állapot fenntartása.
2. A kis mértékben megromlott állapotú dokumentumok esetében az elsődleges feladat a további állományromlás megakadályozása és lelassítása.
3. A rossz állapotú, pótolhatatlan dokumentumok esetén külső segítség kérése javításra, restaurálásra.
4. Az elkövetkezőkben megjelenő kiadványok állományvédelmi feladat körében arra kell törekedni, hogy az új kiadványok közül – ha van választási lehetőség – az időtálló, tartósabb kiadásban megjelenő művet szerezze be a könyvtár.

Példányszám

Több példány beszerzése a következő esetekben indokolt:

- legkeresettebb szépirodalmi művek
- helyben használatra kijelölt művek

- tanulást segítő kiadványok
- kötelező olvasmányok

Záró rendelkezések

A könyvtári állomány bővítésére, a gyűjtemény fejlesztésére a szakmai területen dolgozó könyvtárosok tesznek javaslatot, amit az intézmény igazgatója hagy jóvá.

Kelt, Halásztelek, 2024. június 12.

.....

Diószegi Albert

igazgató